

AdRem

Nummer 2

februari 2016

"Succulent à"

Afdeling "De Achterhoek"

Opgericht september 1975

Verenigingsavonden:

Iedere tweede donderdagavond van de maand in "**Kruidenhof te Mal-lum**" In Eibergen.
Aanvang 20 00 uur.

Contributie:

Lidmaatschap € 15,00 per jaar. Te voldoen op bankrekeningnummer IBAN NL09RABO0356715841 t.n.v. Cactusvereniging "De Achterhoek".

Naast de contributie voor de afde-ling, moet er ook nog € 27,00 con-tributie aan de landelijke vereniging "**Succulenta**" betaald worden.

Redactie:

Henk Viscaal.

Informatie:

Voor informatie over de vereniging kunt u op de hiernaast staande adressen terecht, of op de vereni-gingsavonden zoals hierboven vermeld staat.

Bestuursleden:

Voorzitter:

H.W. Viscaal,
Brinklaan 31,
7261 JH Ruurlo.
0573 452005

Secretaresse:

A. Heijnen,
Kuipersweg 9,
7107 BC Winterswijk.
0543 564314

Penningmeester:

D. Hoogstraten,
Rozenkamp 8,
7151 VN Eibergen.
0545 472778

Leden:

T. Welman,
Julianastraat 17,
7161 CP Neede.
0545 295813

J. Hardiek,
M. Krusemanstraat 122,
7513 HM Enschede.
053 4301499

AdRem

JAARGANG 36 NO 2 FEBRUARI 2016

WAT ER WEER ALLEMAAL AAN DE HAND WAS

Van de week nog even naar Bronckhorst geweest. Wat moet je daar dan weer zult u zich afvragen. Bij de sieradenwinkel naast de kerk overwinteren een aantal ransuilen. Het aantal varieert van 5 tot 13. Bij mijn waarnemingen waren het er nooit meer dan vijf, maar de eigenaar van de winkel wist te vertellen dat er de week daarvoor dertien in totaal overdag in de boom naast zijn winkel zaten. Inmiddels zijn er al een flink aantal foto's gemaakt. Dat valt niet mee want meestal zitten ze tussen de takken verscholen en wanneer je te laat bent staat de zon verkeerd en kun je alleen maar de schaduwzijde van de vogels fotograferen. Dus wanneer u naar Bronckhorst wilt gaan om de uilen te fotograferen, dan redelijk op tijd.

Al weer een paar weken met Joke bezig geweest aan ons reisverslag over de Zuid-Afrika reis. Het schiet niet erg op, want iedere keer wanneer we aan de afdeling foto's kiezen toe zijn, wordt het een levendige discussie over alles wat we gezien hebben en waar we zo van genoten hebben. Dit is na zoveel jaren de eerste reis waar ik me de meeste dingen kan herinneren of dat ze gisteren gebeurt zijn. Wel hebben we gezegd dat we eigenlijk te snel aan bepaalde plaatsen voorbij gereden zijn. We waren het er dan over eens dat wanneer we dezelfde reis nog een keer zouden maken we langer op bepaalde plaatsen zouden willen blijven en dan aan de helft van het aantal kilometers genoeg zouden hebben gehad.

Het weer is er volgens mij niet meer te peilen. Stonden er zondag langs de weg naar het zwembad in Lochem de narcissen al volop te bloeien, bij de rit naar Bronckhorst zag ik al meidoorns die volop in het blad stonden. Het was trouwens al zo warm dat er schoolkinderen in een T-shirt naar huis reden. Trouwens bij kasteel Hackfoort zag een heuvel al helemaal wit van de bloeiende sneeuwkllokjes. De vraag is alleen nog, gaat dit zo door of komt er nog een keer een behoorlijke koude periode die dit alles weer te niet doet?

H.V.

PLANT VAN DE MAAND

ANACAMPSEROS ALSTONII

Tijdens onze Afrika-reis werden we regelmatig verrast door bijzondere planten. Zo ook op dag negen. Tijdens overleg in het veld zei Anjo dat op deze vindplaats ook *Anacampseros alstonii* te vinden moest zijn. Omdat de planten hier bijna helemaal in de grond zitten stonden we er bijna boven op. De hiernaast afgebeelde plant is ongeveer vier cm in het rond. Als met zoveel planten hier; wanneer je weet waar en hoe je moet kijken, ontdek je dat hier volop planten stonden. Ook vonden we hier nog een plantje uit dezelfde

familie, namelijk *Anacampseros retusa*.

Ook dit plantje is niet aan de omnoemwoede van mensen ontkomen en moet tegenwoordig volgens Gordon Rowley *Avonia quinaria* subsp. *alstonii* heten.

In het werk van Jacobsen lezen we dat het geslacht *Anacampseros* verdeeld is in vier secties. De eerste sectie is *Avonia*. Dit verklaart waarschijnlijk de verandering van de naam.

Als vindplaats wordt in dit boek Namibië gegeven, terwijl wij de plant in Namaqualand gevonden hebben. De plant was er niet minder mooi door.

De plant heeft een caudex, dus voorzichtig met water. Op de knol krijgen we dan de groene uitlopers die tot een 3 cm lang kunnen worden. De uitlopers zijn geschubd. Er wordt melding gemaakt dat er wel tot 300 van die uitlopers op een knol kunnen zitten. We praten dan wel over een bijzonder oude plant. Er zijn twee uitvoeringen voor wat de bloei betreft. Een wit bloeiende en een rood bloeiende.

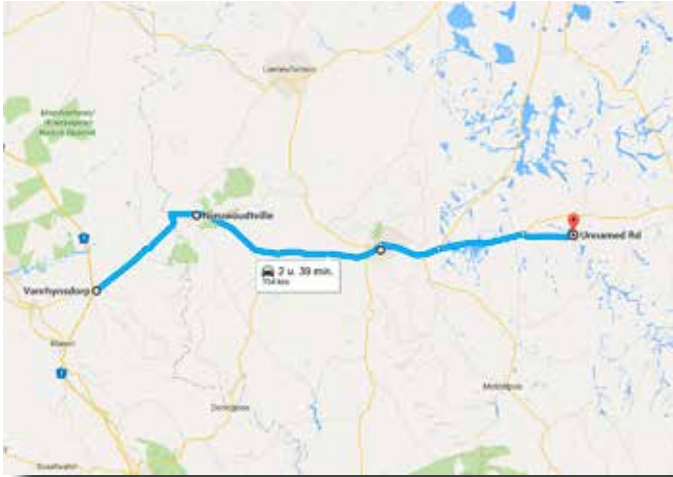

H.V.

FOTOGALERIJ

EEN DAGJE ZUID-AFRIKA

Dag 3: 29 oktober

We vertrokken weer via de N7 naar Vanrhynsdorp. Dit zal voor een aantal dagen onze uitvalsbasis worden.

Als eerste gingen we naar de B&B die ik in mijn reisbeschrijving had opgenomen. De eigenaresse was (gelukkig) niet aanwezig en omdat het niet zeker was dat

we hier plaats konden krijgen, zochten verder. Bij binnenkomst van het dorp hadden we al een andere B&B en hier hadden we succes. Voor een redelijke prijs kregen we een geweldig onderkomen voor de komende dagen. Omdat we even op de eigenaar moesten wachten,

namen we plaats in de wachtkamer. Joke ging subiet uit haar dak bij het zien van uilenkussen. Na alle plichtplegingen hebben we nog even boodschappen gedaan en waren we aangenaam verrast toen we twee geweldig grote exemplaren van *Aloe ramosissima* zagen. Je ziet zulke grote exemplaren wel eens in boeken afgebeeld en nu stonden we er zo maar ineens vlak bij. Een van de parken die we wilden bezoeken was de "Hantam Botanical Garden". We namen de weg naar Nieuwoudtville waarbij we over de Van Rhijnspas kwamen. Voorbij deze plaats moest de "Hantam Botanical Garden" liggen. Zoeken maar niets vinden. Wel het bord gezien maar niet dat we daar van de weg af moesten. We zijn toen redelijk ver doorgereden en kwamen wel bij een ander park "Wild Flower Reserve". Hier een stukje het park ingelopen, maar dit was niet echt wat we

zochten. Zeker omdat alles wat dit park mooi zou maken, uitgebloeid was. Wel mooie opnames gemaakt van rotsformaties. Weer op zoek naar Hantam, maar uiteindelijk bij een plaats voorbij Calvinia uitgekomen. Hier het veld in en prachtige exemplaren van *Cotyledon walichii* gevonden. Joke heeft dit veld nooit gezien, want een beekje met riet, vogels en nesten van weervogels waren de ingrediënten om haar in uiterste extase te krijgen. Later voegden we ons bij haar en maakten ook daar weer een aantal fraaie foto's o.a. van een hagedis die bijna tam te noemen was, want hij bleef steeds binnen een redelijke afstand om leuke opnames te maken. Dezelfde weg terug en dan maar weer een keer in Nieuwoudtville naar de botanische tuin zoeken en vragen. Ondanks de goede aanwijzingen van een paar dorpsbewoners ook hier weer een bord dat we over het hoofd gezien hebben. Uiteindelijk komen we toch in "Hantam Botanical Garden".

Bij het bezoekerscentrum staat een bord met daarop een aantal trails die in het park gelopen kunnen worden. Maar eerst een groot aantal foto's gemaakt van de nesten van de weervogels die de palmbomen voor het bezoekerscentrum bevolken.

We zoeken dan een trail en gaan op weg. Ook hier is aan de planten te zien dat het er erg droog is. Een enkele plant staat nog in bloei maar het merendeel is al uitgebloeid. Zijn we toch te laat in het jaar op reis gegaan. Van de geweldige vondsten

die we hier doen noem ik alleen de pennen van een stekelvarken, een schildpad en geweldige bloempjes. Na ook hier enorm genoten te hebben gaan we terug over de Van Rhijnspas zien we bavianen die de weg oversteken. We hebben hier een geweldig uitzicht over de Knersvlakte. Omdat de tijd toch wat gaat dringen gaan we terug naar onze verblijfplaats. Het gebouw achter de afgebeelde aloë's is een goed restaurant en de struisvogelbiefstuk smaakt mij uitstekend. Na de foto's opgeslagen te hebben en nog wat schrijfwerk gaan we slapen met de gedachte dat we een heerlijke dag hebben gehad.

H.V.

PUZZEL

1	2			3	4		5		6	7	8		9	10
11			12				13	14					15	
16		17			18					19		20		
		21		22			23		24		25		26	
	27					28			29	30		31		
32			33		34			35			36			
		37					38			39				40
41	42				43	44			45				46	
47			48	49		50		51			52	53		
		54			55		56			57		58		
	59			60		61		62			63		64	65
66			67		68		69		70			71		
72			73	74		75		76		77			78	
79		80			81		82		83			84		
85				86					87				88	

HORIZONTAAL

1 Speelgoed, 3 korf, 6 slaapgerei, 11 en omstreken, 12 vogel, 13 bloedvat, 15 thans, 16 harde val, 18 water in Utrecht, 19 halm, 21 Noorse goden, 23 boom, 25 water bij Denemarken, 27 lengtemaat, 28 spil, 29 rondhout, 31 roofdier, 32 met name, 33 ontspanning, 35 pruilen, 37 vrucht, 38 deel van het been, 39 metaal, 41 overblijfsel, 43 groente, 45 paardje, 46 familielid, 47 water in Friesland, 48 lengtemaat, 50 palmboom, 52 gerecht, 54 struik, 56 beginstreep, 58 lidwoord, 59 rivier

VERTICAAL

1 ziekte, 2 familielid, 3 inhoudsmaat, 4 plaats in Duitsland, 5 vrouwen, 6 titel, 7 vrijheidsbeweging, 8 zuivelproduct, 9 voegwoord, 10 Europese taal, 12 bijl, 14 plaats in Brabant, 17 vis, 20 stelen, 22 kinderblad, 24 voor, 26 kloosterlinge, 27 voegwoord, 28 reeds, 30 diploma, 32 voorbeeld, 33 eenvoudig, 34 kunstuiting, 35 persoonlijk voornaamwoord, 36 in orde, 37 bijwoord, 38 inwendig orgaan, 40 vruchtenvocht, 42 muziknoot, 44 bergplaats, 45 handigheidje, 46 deel van Brabant, 49 onderricht, 51

in Italië, 60 bijbels figuur, 62 bladlij-
nen, 64 laatstleden, 66 zo af en toe, 68
vochtig, 70 buit, 72 openbaar vervoer,
73 grondtoon, 75 kraan, 77 prent, 79
plaats in de USA, 82 ongaarne, 84 voor,
85 lichaamsdeel, 86 computergek, 87
een zekere, 88 Katholiek Nieuwsblad

telwoord, 53 of dergelijke, 54 explosief,
55 onbepaald voornaamwoord, 57 war-
me streken, 59 armoedig, 61 vloerbe-
dekking, 63 hevig, 65 jonge takken, 66
reinigingsmiddel, 67 soort auto, 69 deel
van het gebit, 71 kraan, 74 bijwoord, 76
nachtspiegel, 78 woonboot, 80 namid-
dag, 81 weer, 83 lidwoord

*Onder de inzenders van de goede oplossing van de puzzel wordt een
plantje verloot.*

Dryopteris cristata - zie artikel Jur

TWEE HOBBY'S GEMAKKELIJK TE COMBINEREN

We gaan ook in 2016 door met drie planten van onze eigen flora.

De eerste plant is een varen, de kamvaren (*Dryopteris cristata*) uit de niervarenfamilie (*Dryopteridaceae*). De kamvaren is een overblijvende plant, met een korte, dikke, opstijgende wortelstok, waar elk jaar een bundel wijd uitgespreide, steriele bladeren en rechtopgaande fertiele bladeren ontstaan. In Nederland is de plant plaatselijk algemeen voorkomend in laagveengebieden in Drenthe en in de duinen is hij zeldzaam. In België is de plant op de rode lijst geplaatst maar in Nederland niet. De kamvaren kan bastaarden vormen met de smalle stekelvaren. Deze bastaarden zijn onvruchtbaar en komen vooral voor in veenmosrietlanden. De naam *Dryopteris* komt van het Griekse *dryos* wat eik betekent en van *pteris* wat varen betekent, dus een varen die op eiken groeit. De plant kan tot 80 cm hoog worden. De sporen

verspreiden zich van juli tot en met september.

Nu een totaal andere plant namelijk het kluwenklokje (*Campanula glomerata*) uit de klokjesfamilie (*Campanulaceae*). Deze plant staat wel op de rode lijst in Nederland en is sterk afnemend. Het is een grijs viltig behaarde plant die tot 30 cm hoog wordt. Hij komt voor op grazige plekken, zoals in bermen en dijken. Bij deze vaste plant verschijnen de blauwpaarse bloemen van juni tot in oktober. De plant wordt ook in tuinen aangeplant en er worden planten aangeboden met dubbele bloemen. Het kluwenklokje is de waardplant van de boksbaardvlinder en de klokjesdwergspanner. In de naam voorkomend *glomerata* betekend opeen gehoopt. De plant heeft wortelstokken die wel 50 cm diep gaan. Bijen en hommels bezoeken de plant graag.

De derde soort is een minder opvallende plant, maar komt heel algemeen voor. Het varkensgras (*Polygonum aviculare*) uit de duizendknoopfamilie (*Polygonaceae*). Deze 1-jarige plant komt voor op plaatsen waar veel wordt gelopen en hij kruipt over de grond. Deze worden tot 1 meter lang. De onopvallende iets roze bloemen verschijnen van mei tot in november. Polygonum betekent veel knieën. De plant heeft veel knoppen ook wel knieën genoemd. Vrijwel in alle oude kruidenboeken wordt het varkensgras genoemd als een middel tegen bloedspuwingen. Het kruid werd daarom ook aan het vee gevoerd.

Ook werd de plant gebruikt bij het bestrijden van TBC en malaria. De plant heeft zich vrijwel over de hele wereld verplaatst. Ik weet nog toen ik in de jeugd voetbalde bij mijn clubje Sportlust in Glanerbrug, dat we moesten voetballen op een slecht veld met veel varkensgras en dat een paar keer met de voetbalknopen onder mijn voetbalschoenen bleef haken in het varkensgras. Dit kostte toen een paar beschadigde knieën.

Ik wens iedereen een bloemrijk 2016 toe.

Jur

MIRABILIS JALAPA

Afgelopen jaar tijdens het Lente Weekend zijn er 5 knollen *Mirabilis* of nachtschone zoals de plant in Nederland heet, aangeschaft. Ze houdt van een doorlatende neutrale bodem en kan in de zon en in de halfschaduw. In de halfschaduw komt ze wat later in bloei maar vind ik de kleuren mooier. De knollen zijn vooraan in de border geplaatst, omdat ze een heerlijke geur zouden verspreiden. Al snel begonnen de knollen uit te lopen en na verloop van tijd waren het struikachtige planten 60 cm in doorsnee met stevige stelen die zo'n 60 tot 80 cm lang waren maar wel gevoelig zijn voor harde wind. Ze konden dus wat steun gebruiken. In de zomer kwamen de bloemen 3 planten hadden paarsrode bloemen, 2 planten waren geel. Ze bloeiden heel uitbundig, maar een geur heb ik nooit geroken en ik weet dat mijn neus goed werkt, want ik moet van Ben altijd zijn gebrouwen biertjes op geur en smaak beoordelen. In bloei lijkt de plant wel op de tabaksbloem, maar ze komt uit een andere familie. De klokvormige bloemen gaan tegen de avond open en de volgende ochtend sluiten

ze. Vandaar ook de Nederlandse naam nachtschone. De bloei gaat door tot ver in het najaar. Ze vormt veel zaden die geogst kunnen worden en in het voorjaar weer uitgezaaid kunnen worden. *Mirabilis* komt uit de familie *Nyctaginaceae*. Deze familie komt uit warmere streken. *Mirabilis* is in onze streken niet winterhard en moet dus in het najaar geroid worden. De knollen heb ik niet geroid en ik moet dus afwachten of ze in het voorjaar weer tevoorschijn komen. Nu hebben we wel geluk dat het tot nu toe niet zo lang gevoren heeft die min 10 graden vorst die we hier hadden is niet diep de grond in gegaan. Als ze niet meer boven komt heb ik nog altijd zaden voor een nieuwe generatie planten.

Trudy

MET EEN BOEKJE IN EEN HOEKJE

Niet zo vreemd misschien om na een Zuid-Afrika reis iets over de levende steentjes te behandelen. De ondertiteling is vrij vertaald voor de nieuwsgierigen, de verzamelaar en de toegewijden. Nu hebben wij maar een maal lithops gevonden en weten nog steeds de naam niet. Tijd om eens wat nader te bekijken.

Het boekje dateert uit 1990 en doet denken aan de uitvoering van de vier delen van Ritter. Ook hier lijkt de uitvoering of alles nog met de typemachine gemaakt is.

Het voorwoord sluit de schrijver af met een kaartje van Zuid-Afrika met daarop gearceerd de streken waar lithops gevonden kan worden. Natuurlijk mag een inleiding niet ontbreken, welke direct gevolgd wordt door de informatie over de cultuur in het kort. Hierin komen onderwerpen als: gieten, licht, temperatuur en ziektes aan bod.

Makkelijk is dan de behandeling van de hiervoor genoemde onderwerpen gedurende bepaalde jaargetijden. Zomer, herfst winter en voorjaar. Omdat het een Amerikaan is zijn de genoemde jaargetijden gelijk aan de onze.

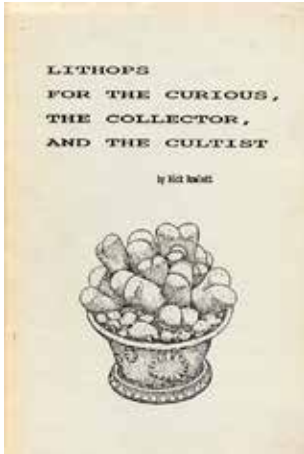
Vaak kun je uit boeken niet opmaken of de zomer nu onze zomer is of die van het zuidelijk halfrond. Aan de hand van een kaartje met genummerde vindplaatsen kunnen we dan een indruk krijgen van waar bepaalde planten gevonden kunnen worden.

In het volgende hoofdstuk wordt dan aandacht besteed aan de typische bouw van lithops.

We gaan dan verder met het zaaien van lithops. Hierbij moet ik dan sterk denken aan het artikel dat al eens in Succulenta is verschenen. De beschrijving van de afzonderlijke soorten begint met een opsomming

van namen gevolgd door een aantal foto's van de planten waarbij de cijfers bij de planten corresponderen met de gegeven namen.

Alfabetisch worden dan de planten afzonderlijk beschreven waarbij hij de indeling van Cole hanteert. Soms kort beschreven, soms wat langer wanneer er diverse gekleurde variaties voorkomen. Ook hybriden worden dan nog behandeld. Interessant is de correspondentie met diverse universiteiten. Bij de behandeling van zaden geeft hij een vermenigvuldigingsfactor voor diverse zaden en kan zo berekenen dat er in een cm^2 5040 zaden van *L. aucampiae* gaan. Een bibliografie en een lijst met kwekers en natuurlijk een index besluiten dit meer dan lezenswaardige boekje. Misschien had ik het wel op mijn reis mee moeten nemen.

H.V.

ONDER ONS GEZEGD

Verslag van de bijeenkomst op donderdag 14 januari 2016.
Jan Beskers is helaas 14 december al overleden. We verliezen in hem een heel vriendelijke man met een enorme plantenkennis. We wensen zijn vriendin, kinderen en kleinkinderen veel sterkte. Met het bestuur en enkele leden zijn we naar de crematie in Doetinchem geweest.

Van Succulenta en van Ed Abbing en zijn vrouw zijn nieuwjaarswensen binnengekomen.

Vanavond hebben we beschuit met muisjes van Tonnie en Bennie Woerts, ze zijn weer oma en opa geworden. Bij het tweede kopje krijgen we een plak cake van Henk Roozegaaarde, hij is jarig geweest. Henk Viscaal laat plaatjes zien en vertelt over Zuid- Afrika, waar hij met Coby en Anjo Keizer en met Joke Stomps een rondreis heeft gemaakt. Vanuit Kaapstad zijn ze in noordelijke richting gegaan naar Springbok, weer terug en dan naar het oosten en weer terug naar Kaapstad. Mooie landschappen, veel vetplanten, mesems en prachtige dieren, waaronder veel vogels. Tot slot zien we nog foto's van cactussen uit Chili, waaronder veel copiapoa's, schitterende clusters. In de bestuursvergadering hebben we het over het reisje gehad, het lijkt ons leuk om een keer weer naar Exotica, de fam. Specks, naar cactuskwekerij Ingo Breuer en dan nog naar een plantenkweker op de terugweg te gaan. Tot de volgende keer.

Annie.

Varkensgras - zie artikel Jur

AGENDA

Uitnodiging voor de bijeenkomst op donderdag 10 maart 2016 in de “Kruidenhof te Mallum” in Eibergen.

Aanvang 8 uur.

Agenda:

1. Opening. Mededelingen. Ingekomen stukken.
2. Lezing Geert Borgonje over Israël en Jordanië.
3. Pauze en verloting.
4. Vervolg lezing.
5. Rondvraag.
6. Sluiting.

Met vriendelijke groeten en tot ziens,
Het bestuur.

Agenda 11 februari jaarvergadering:

1. Opening. Mededelingen. Ingekomen stukken.
2. Jaar- en financieel verslag.
3. Kascontrole.
4. Bestuursverkiezing. Aftredend en herkiesbaar Trudy Welman.
5. Pauze.
6. Foto's Rob Hoogstraten.
7. Rondvraag en sluiting.

Jaarprogramma 2016

14 Januari	Henk Viscaal lezing Zuid-Afrika 2015.
11 Februari	Jaarvergadering + Rob Hoogstraten.
10 Maart	Lezing Geert Borgonje JordaniYen IsraY.
14 April	Lezing Jan Lubbers Corsica.
30 April/1 Mei	Lenteweekend.
12 Mei	Diddy Hoogstraten Tuinreis.
28 Mei	Cactusreisje.
9 Juni	Tuinbezoek Diddy en Rob Hoogstraten.
14 Juli	Tuinbezoek.
Augustus	Vakantie.
September	Gert Ubink lezing.
13 Oktober	Lezing Trudy.
10 November	Ruilavond.
8 December	Praat / Spel ? Fotoavond.

OPEN DAG

ZATERDAG 4 JUNI 2016

Mijnsherenweg 20
1433 AS Kudelstaart

Tel. 0297 326880
Fax. 0297 343089

Inhoud

Plant van de maand	18
Fotogalerij	19
Een dagje Zuid-Afrika	20
Puzzel	24
Twee hobby's gemakkelijk te combineren	26
Steengoed	28
Met een boekje in een hoekje	30
Onder ons gezegd	31
Agenda	32